

SAK NR 10166528 648/08-123

**POLITTJENESTEMANN VED NORDMØRE OG ROMSDAL
POLITIDISTRIKT TRUFFET I FOTEN AV VÅDESKUDD I FORBINDELSE
MED VÆPNET OPPDRAG**

Søndag 7. september 2008 kl. 1134 ble Spesialenheten varslet av operasjonslederen ved Nordmøre og Romsdal politidistrikt om at en politibetjent hadde blitt truffet av et skudd i en fot. Hendelsen fant sted i forbindelse med væpnet aksjon mot en familie på Nås i Eide kommune. Det var usikkerhet knyttet til hvilket våpen skuddet kom fra. Det ble antatt at skuddet falt som vådeskudd i forbindelse med en avledningsmanøver.

På bakgrunnen av henvendelsen fra Nordmøre og Romsdal politidistrikt iverksatte Spesialenheten etterforskning.

Spesialenhetens etterforskning:

Politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] er avhørt, med status som mistenkt.

Spesialenheten har foretatt fire vitneavhør.

Spesialenheten har innhentet relevante dokumenter fra Nordmøre og Romsdal politidistrikts korresponderende straffesak mot [REDACTED], som av politiet ble etterforsket for å ha fremsatt trusler. Politidistriktets redegjørelse til Arbeidstilsynet om hendelsen er også innhentet og gjennomgått.

Åstedsundersøkelse er utført av kriminalteknikere fra Molde politistasjon. Begge de aktuelle tjenestevåpnene ble sikret og overlevert Kripos for testing og analyse. Laboratorieundersøkelse av 23. oktober 2008 fra Kripos er innhentet og gjennomgått.

Spesialenheten har innhentet legeerklæring vedrørende skuddskader politibetjent [REDACTED] ble påført.

Politihøgskolens fagplaner for trening av operativt personell og utrykningsenhetene og temaliste for innsatspersonell er innhentet og gjennomgått

Spesialenheten for politisaker

Besøk: Grønnegt. 82

Post: Postboks 93, 2301 HAMAR

Tel: 62556100 Faks: 62556102

E-post:

LERU001

Nærmere om hendelsesforløpet:

På bakgrunn av etterforskningsresultatet legger Spesialenheten følgende hendelsesforløp til grunn:

Søndag 7. september 2008 kl. 0520 mottok operasjonssentralen i Nordmøre og Romsdal politidistrikt over telefon melding fra [REDACTED] fra Nås i Eide kommune. Hun fremstod som fortvilet og opplyste blant annet at hennes ektemann [REDACTED], i forbindelse med en familiekonflikt, hadde forlatt en fest og sagt at han skulle gå i fjøset og skyte seg. Hun fortalte videre at ektemannen hadde uttrykt at han også ville skyte henne om hun nærmet seg bopelen.

[REDACTED] var i våpenregisteret registrert med to rifler og tre hagler.

En politipatrulje med politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] ble sendt av gårde, først og fremst for å komme i kontakt med [REDACTED].

Politimesteren ga ordre om bevæpning ca. kl 0553.

Klokken 0615 hadde politipatruljen kontakt med [REDACTED].

Forsterkninger ble sammenkalt, herunder politiførstebetjent [REDACTED] fra Kristiansund politistasjon som innsatsleder og politibetjent [REDACTED] fra Molde politistasjon.

Etter at forsterkningene hadde kommet frem til eiendommen, som lå ved Riksveg 64, hvor man antok [REDACTED] oppholdt seg, ble det aktuelle huset ca. kl. 0810 isolert og underlagt observasjon av politiet. Politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] hadde i oppdrag å observere mot to av husets sider. Begge var iført egen utrustning for denne type oppdrag, herunder bevæpnet med politiets maskinpistol MP-5. Det ble samtidig forsøkt å ringe inn til [REDACTED] for å oppnå kontakt med ham frem til ca. kl. 0820, uten å lykkes. Det ble derfor besluttet at politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] skulle ta seg frem til huset og forsøke å oppnå kontakt ved å kaste stein mot soveromsveggen. Det ble kastet stein frem til ca. kl. 1020. De fikk fortsatt ikke kontakt med [REDACTED]. Det ble besluttet at politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] heller skulle kaste stein på stueveggen. For å komme i posisjon tok de seg frem mot en låve og en garasje på eiendommen, og søkte gjennom bygningene for å forvise seg om [REDACTED] ikke var der. Han befant seg ikke i noen av disse bygningene. Politibetjentene tok seg videre frem til et uthus og kom i posisjon til å kaste stein mot stueveggen.

Det var politibetjent [REDACTED] som skulle kaste stein mens politibetjent [REDACTED] stod på skrå rett bak ham og ga dekning med sitt våpen. [REDACTED] lot sin MP-5 henge i våpenreimen på venstre side av kroppen, pekende ned mot bakken. Våpenet var på dette tidspunktet sikret. Før [REDACTED] kastet den første steinen, valgte han å avsikre våpenet, for å kunne ha høyest mulig beredskap i tilfelle [REDACTED] skulle dukke opp i verandadøren med skytevåpen. Maskinpistolen ble hengende på samme måte, men usikret.

Etter å ha kastet den første steinen, førte han maskinpistolen opp i anleggstilling. Det var fortsatt ingen respons i huset, og politibetjent [REDACTED] besluttet å kaste en stein til. Maskinpistolen blir ført ned langs venstre kroppside, som før han kastet den første steinen. Samtidig som [REDACTED] kaster den neste steinen, ca. kl. 1100 går det av et skudd fra et tjenestevåpen og politibetjent [REDACTED] ble truffet i sin høyre ankel. Prosjektilet

gikk inn i ankelhøyde og ut nede på hælen. I følge Epikrise av 9. september 2008 fra Molde sjukehus er det ikke påvist skjelettskader, eller skader av kar, sener eller nerver. Skaden er betegnet som moderat.

Til å begynne med hersket det uklarhet om skuddet kom fra [redacted] eller [redacted] sin maskinpistol.

Politibetjent [redacted] ble lagt ned på bakken og gitt førstehjelp, til han blir hentet av ambulanse og kjørt til Molde sjukehus for videre behandling.

Begge tjenestevåpen er undersøkt av Kriminalpolitisen. I rapport om laboratorieundersøkelse av 23. oktober 2008 er det konkludert med at det ikke er påvist feil ved noen av våpenenes sikringsmekanismer eller tekniske standard for øvrig. Det er videre konkludert med at skuddet etter all sannsynlighet ble avfyrt fra politibetjent [redacted] sin maskinpistol.

Spesialenhetens vurdering:

Spesialenheten skal ta stilling til om det ble begått en straffbar tjenestehandling i forbindelse med at det ble avfyrt vådeskudd fra politibetjent [redacted] maskinpistol.

Når det gjelder politibetjent [redacted] er det på det rene at han ikke har foretatt seg noe annet enn å stå ved sin kollegas side. Han har ikke foretatt noen handlinger som adstedkommer behov for vurderinger av Spesialenheten.

For politibetjent [redacted] er forholdet vurdert i forhold til straffeloven § 352 om uforsiktig omgang med skytevåpen.

Straffeloven § 238 kommer ikke til anvendelse. Bestemmelsen gjelder den som uaktsomt ved bruk av våpen forvolder betydelig skade på legeme eller helbred. Kravet til betydelig skade anses ikke oppfylt, jf. uttalelse fra Molde sjukehus.

Etter straffeloven § 352 straffes den som ved bruk av skytevåpen gjør seg skyldig i uforsiktig atferd egnet til å volde fare for andres liv eller helbred.

Slik saken fremstår for Spesialenheten har politibetjent [redacted] maskinpistol blitt avfyrt i forbindelse med at det hang i våpenets reim langs hans venstre kroppsside. Det legges til grunn at våpenets avtrekker må ha hektet seg fast i utstyr politibetjent [redacted] hadde på seg forbindelse med kroppsbevegelser da han kastet stein.

Det sentrale spørsmålet er om politibetjent [redacted] utviste uforsiktig omgang med skytevåpen da han valgte å la det henge i våpenreimen ned langs kroppen usikret i en situasjon hvor han skulle kaste stein.

I Høyesteretts avgjørelse gjengitt i Rt. 1969 side 1376, uttalte førstvoterende følgende om skyldkravet:

"Jeg anser det klart at det for domfellelse etter straffeloven § 352 første ledd er tilstrekkelig med uaktsomhet, også i relasjon til vilkåret om at den uforsiktige atferd må være egnet til å volde fare for andres liv eller helbred."

Det legges til grunn at politibetjent [redacted] er en erfaren fagmann når det gjelder håndtering av skytevåpen. Det vises blant annet til at han har tjenestegjort mange år i

operativ polititjeneste, herunder i UEH-enheter. Det forutsettes at han derfor har et bevisst forhold til våpen og de faremomenter som er forbundet med bruk av skytevåpen.

Det må også legges til grunn at han deltok i en operativ aksjon som, på bakgrunn av melding om at en person hadde truet med å ta livet av seg selv og sin ektefelle med skytevåpen, var definert som et skarpt oppdrag. Pågripelsesbeslutning var utferdiget. Det forelå ikke en direkte trusselsituasjon eller situasjon hvor politiet stod overfor en bevæpnet person. Det fremstår likevel som riktig at politiet tok høyde for at de ville kunne stå overfor en bevæpnet ustabil person. Operasjonsleder [REDACTED] vurderte ikke at oppdraget representerte høy-risiko.

Vådeskuddet ble avfyrt i en situasjon hvor politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] skulle prøve å få kontakt med den antatt ustabile personen. Selv om det ikke forelå en konkret farlig situasjon, må det legges til grunn at [REDACTED] og [REDACTED] var påvirket av at de kunne stå overfor en bevæpnet person og at det forelå behov for sikring. Under fremrykning og under posisjonering forholdt de seg operativt slik de har lært.

Innsatsleder politiførstebetjent [REDACTED] har forklart at tjenestevåpen blir ladet med skudd i kammeret og sikret ved ordre om bevæpning, og at våpenet holdes ladd og sikret når man er på post.

Leder for politidistriktets UEH-enhet har uttalt at UEH-mannskaper er godt trent i hvordan våpen skal håndteres når det er ladd men usikret. Pipen skal peke mot et sikkert område. Han forklarer videre:

"Man skal ikke drive å veive rundt, man skal ha full kontroll over sitt våpen, dette er man ganske nøye på..."

"Så lenge man ikke har kontroll på våpenet, så skal det i utgangspunktet være sikret, men ut i fra situasjonen, hva man holder på med, hvor man er, så er det ikke sikkert man sikrer våpenet. Hvis man må gjøre noe annet og plutselig skal ta opp våpenet, så har man kanskje ikke tid til å ausikre- kanskje ..."

Det må være opp til hver enkelt tjenestemann å avgjøre om sikring skal være av eller på.

Høyesterett har i avgjørelse gjengitt i Rt. 1988 side 384 uttalt:

"Selv om det klare utgangspunkt her er double action, åpner direktivet adgang til å benytte single action i spesielle situasjoner". Om det foreligger en slik situasjon må bero på en totalvurdering av de faktiske forhold. Det vil være den aktuelle polititjenestemannen som må foreta vurderingen, og han vil, som i denne saken, kunne måtte treffe sitt valg mellom single action og double action under dramatiske omstendigheter og uten særlige muligheter for overveielser."

Da politibetjent [REDACTED] valgte å la våpenet henge ladd og usikret ned langs siden, valgte han samtidig bort å ha full kontroll over våpenet. Hans vurdering av å måtte ha høyeste beredskap synes ikke å være i tråd med situasjonen han befant seg i. Det legges til grunn at politibetjent [REDACTED] og [REDACTED] ikke befant seg i en akutt dramatisk situasjon. Politibetjent [REDACTED] var ved hans sin side og hadde våpen i anlegg. [REDACTED] kunne avfyre skudd om det brått skulle oppstå en farlig situasjon.

Med [REDACTED] tett ved sin side og at han selv skulle foreta fysiske bevegelser uten å ha fullstendig kontroll på hvor våpenets pipe pekte, tilsier at [REDACTED] atferd var egnet til å volde fare for andres liv og helse. Disse faremulighetene burde han ha vært klar over og innrettet seg etter. Den økte fare han burde ha tatt i betraktning må holdes opp mot

andre momenter, blant annet hvilken økt sikkerhet det ga for gjennomføringen av tjenesteoppdraget. Sikkerhet ved behandling av ladde skytevåpen er sentralt og det må forventes at [REDACTED] som profesjonell polititjenestemann alltid har kontroll på sitt våpen. De hadde tid til å innrette seg. Skadepotensialet er stort. Utfallet i denne saken kunne ha blitt langt mer alvorlig.

På bakgrunn av forannevnte mener Spesialenheten at politibetjent [REDACTED] har overtrådt straffeloven § 352, første ledd.

Spesialenheten har også vurdert om politibetjent [REDACTED] har utvist grov uforstand i tjenesten ved ikke å sikret skytevåpenet tilstrekkelig, slik at vådeskuddet ble avfyrt. Vurdering av grov uforstand må knytte seg til om tjenestehandlingen fremsto som et klart avvik fra en forsvarlig og riktig tjenestehandling. For at forholdet skal rammes av straffeloven § 325 nr. 1, har Høyesterett uttalt at det kreves; *En kvalifisert klanderverdig opptreden som foranlediger sterke bebreidelser for mangel på aktsomhet. Det er ofte vist til høyesterettsavgjørelser inntatt i Rt. 1986 side 670 og Rt. 1995 side 1195.* Vådeskuddet politibetjent [REDACTED] forårsaket kan neppe gis en slik karakteristikk.

Vådeskuddet ble avfyrt på grunn av uheldige omstendigheter under et skarpt oppdrag. Formålet med straff synes å være i nedre sjikt og det antas at læringsperspektivet er det mest fremtredende i saken. Politibetjent [REDACTED] bør derfor kun ilegges en passende bot.

Vedtak:

Politibetjent [REDACTED] ilegges bot stor kroner 5.000 for overtredelsen av straffeloven § 352, første ledd.

For politibetjent [REDACTED] henlegges saken i forhold til straffeloven § 352 som intet straffbart forhold anses bevist.

Politibetjent [REDACTED] og politibetjent [REDACTED] underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes politimesteren i Nordmøre og Romsdal politidistrikt til orientering.

Saken er avgjort med delegert påtalekompetanse fra Sjefen for Spesialenheten, jf. påtaleinstruksen § 34-3, annet ledd, jf. første ledd.

Spesialenheten for politisaker, 7. januar 2009

Johan Martin Welhaven
assisterende sjef